

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 22 січня, 1969

В АМЕРИЦІ

ПІСЛЯНІ ТОВАРИШІ І ПРИЯТЕЛІ теперішнього президента Річарда М. Ніксона в дні інавгурації влаштували демонстрацію в місті Вітторі в Каліфорнії на це, щоб привабити до нового Президента ЗСА зобов'язання кожного квейкера боротися за мир у світі. 35 демонстрантів спокійно маршували з транспарантами, на яких були заклики такого змісту: "Як квейкер ви свідомі цього, що Релігійне Товариство Приятелів впродовж 300 років були проти війни в якій формі вона не проявлялася б". Ці слова вони вислали в листі Ніксонові до Вашингтону. Голова організації Квейкерів для Акції Ени Раш заявила, що ця демонстрація була молитвою й надією на дійсний мир.

АСТРОНОМИ ТРЬОХ ОБСЕРВАТОРІЙ підтвердили під час недавніх ночей, що в сузір'ї Рака появилася "нова" зоря, яка швидко спалахнула, і яка знаходиться в тому місці, де "на небі", в якому давніше був так званий "дубль-с", що його заобсервовано вперше в 1964-му році за допомогою радіотелескопів. Спочатку астрономи думали, що це якийсь штучний маяк — сигнали людей із далеких цивілізацій у всесвіті. Англієць відкрив так і звали їх "Л. Г. М." (Літтел Грін Мен). Тепер астрономи знають, що це зорі, які виникли внаслідок якогось катаклізму в космосі. Ці зорі віддалені від нас на 6.500 світлових років, це значить, що так довго їде світло від них до нас. А треба знати, що світло напружує швидкістю 186.000 миль на секунду. Хто може уявити собі це віддалі?

В ПАНАМСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ немає стабільності, хоч військова хунта очолювана Омаром Торріхосом, команданте Гвардії, та полковником Берисом Мартінезом, шефом штабу цієї Гвардії. Військова хунта захопила була владу 11-го жовтня 1968-го року, скинувши президента Артуро Аріаса, який панував тільки 11 днів, хоч був вибраний на президента. Військова хунта старалася впродовж трьох місяців перевести політичні й господарські реформи, але під час того втратила прихильність тих, що її підтримували. П'ять із всіх 8-ох цивільних міністрів виступили з уряду. Хунта змусила до резигнації популярного Архієпископа Томаса Альберта Клавеля Мендеса. Хунта обіцяла демократію, якої досі не видно, і тому можуть бути дальші зміни в Панамі.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗСА ЗАТВЕРДИВ номінацію сенатора республіканця Чарльза Е. Гудела з важкістю до кінця 1970-го року. Після виступа сенатора демократа Роберта Ф. Кеннеді 6-го червня 1968-го року губернатор Нью-Йорку Рокфеллер, згідно з Конституцією, на місце вбитого найменував 10-го вересня 42-річного республіканця конгресмена Гудела, з тим, що він має бути сенатором до кінця календарі Кеннеді, це значить до кінця 1970-го року. Демократ оскаржував рішення цієї номінації, твердячи, що губернатор має право номінувати тільки на тимчасовий речення, це значить до виборів в 1969 році. Апеляційний Суд, і тепер Найвищий Суд підтвердили важкість номінації до 1970-го року.

У СВІТІ

ПОШИРЕНЕ ЗАСІДАННЯ ПАРИЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ в справі миру у В'єтнамі відбудеться, згідно з домовленням усіх чотирьох сторін, ЗСА, Південного В'єтнаму, Північного В'єтнаму і В'єтконгу — в суботу 25 січня ц. р. Визначено цей новий речення під час зустрічі нового керівника американської делегації Генрі Кебота Ладжа з головою південнов'єтнамської делегації Фамом Дангом Ламом. Речення був узгоджений потім з делегаціями Північного В'єтнаму та В'єтконгу.

ПІД ЧАС ЗУДАРУ ПОЛІЦІЇ ІЗ СТУДЕНТАМИ демонстранти в університетській місцевості Дакки в Пакистані було поранених 30 осіб. Поліція стріляла до студентів, які йшли жалобним походом до однієї з святинь, щоб помолитися за вбитого під час попередньої демонстрації студента. Понад сто і двадцять студентів заарештовано. Студенти вимагають проведення політичних реформ.

ПРИЗВИЩЕ МОЛОДОГО УГОРЦЯ, що підпав себе в понеділок 20 січня у Будапешті, Шандор Бавер. Згідно з повідомленням Будапештського радіо він мав 17 років і був індустріальним помічником.

СОЮЗНИ ВІЙСЬКОВІ З'ЄДНАННЯ ВИКРИЛИ останній часом кільканадцять тасмських складів зброї й харчів, улаштованих комуністичними партизанами в різних місцевостях Південного В'єтнаму, особливо ж на теренах на південь від Сайгону. Починаючи від Різдва викривають по два склади майже кожного дня. За чотири останні тижні у викритих складах знайдено 489 тонн ризи та 110 тонн зброї й амуніції. В одному із найбільших таких тасмських складів, на південний захід від Данангу, було замахановано 225 тонн ризи. В іншому із складів знайдено цілу 10-тоннову друкарську машину, кілька мотоциклів і кільканадцять радіопаратів.

ІТАЛІЙСЬКА КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ проголосила заклику солідарності із народами Чехо-Словаччини і висловила своє співчуття з приводу смерті молодого чеського студента Яна Палача, який підпав себе на знак протесту проти совєтської окупації, не звважаючи на те, що вона вважає, що — того роду "індивідуальні десператські акти", як самоспалення, не можуть мати місця в політичній боротьбі комуністів.

Командор Букер заявляє, що не можна було оборонити „Пубелью“

Коронаді, Каліфорнія. — На військовому суді зізнавав вже другий день командант розвідного корабля ЗСА „Пубелью“ командор Ллойд М. Букер, який твердив, що він ніяк не міг боронитися 23-го січня 1968-го року, коли військовий корабель та підводні човни Північної Кореї оточили були американський корабель та почали до нього стріляти. Морські „Пубелья“ не могли стріляти, бо накривши гармат примерзали були до гармат і поки можна було приготуватися до стріли, ворог міг винищити майже всю заголу американського розвідного корабля. Командор Букер заявив, що він не міг послати моряків на певну смерть, наказуючи їм оборону. Він був зарядив, щоб „Пубелью“ старався вижити з оточення ворожих кораблів, але тоді до „Пубелья“ наблизилися на віддалі 1,500 до 2,000 ярдів ворожі човни та почали стріляти з гарматок. Стріляна перелетіла понад кораблем, а одно стріляно пошкодило radarу поцолу. В такій ситуації неможлива була оборона, твердив командант „Пубелья“.

ПРОКЛЯМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ ТА ПІДНОШУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАПОРІВ НА УРЯДОВИХ БУДИНКАХ В РОКОВИНІ ПРОГЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ І СОБОРНOSTI УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 22-го СІЧНЯ ОХОПЛЮЄ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ СТЕЙТІВ І МІСТ ЗСА

Нью-Йорк. — Здається, що ще кільканадцять років тому між американцями не було багато таких, які вповні знали б та оцінювали б найбільші дати в новітній історії України — проголошення повної незалежності Української Народної Республіки 22-го січня 1918-го року та злуку всіх українських земель в одній Українській Державі рік пізніше. Сьогодні ці дати належать до найбільш популярних в Америці, як з кожним роком все більше і більше губернаторів стейтів та посаджиків міст 22-го січня, на загладку тих світлих подій в історії України, проголошують Український День, до речу, в тому дні підносять на капітолах стейтів і ратушах міст, біля американського прапора, національний український прапор та закликають усіх громадян своїх стейтів і міст відзначити ці події, разом зі своїми співгромадянами українського роду, відповідними врючностями. З цієї самої нагоди в роковини 22-го січня обидві Палати Конгресу ЗСА починають свої наради проведені українськими священиками молитвами в наміренні українського народу, а численні законодавчі складові офіси свої заяви з нагоди цих роковин, висловлюючи свої симпатії і подяку до змагань українського народу до волі і незалежності та надію, що ці змагання дадуть бажаний результат і Україна знову буде вільною і незалежною. Крім губернаторів стейтів Нью-Йорку, Нью-Джерсі, Коннектикута, Род-Айленда, Північної Дакоти та інших, про які вже інформовано, в останньому одержано повідомлення, що Український День проголошено також губернатором Мішигону. До багатьох міст, які відзначали 22-го січня як Український День, долучилися Бостон і Ньюарк. Точніші інформації про ці проголошення будуть подані разом із світлинами в чергових числах „Свободи“.

Ніксон був присутній на засіданні Крайової Ради Безпеки та конферував із секретарем ОАД

Вашингтон. — Президент Річард М. Ніксон в першому дні урядування в Білому Домі, 21-го січня працював від ранку до вечора. Він сів на Крайову Раду Безпеки, на якій обговорювали справу війни у В'єтнамі та переговори в Парижі. Ніксон планує привернути цій Раді те значення, яке вона мала за президента Д. Д. Айзенгауера. Президент Джансон не дуже часто скликав цю Раду. На Раді були присутні, крім Президента, державний секретар Вільям П. Роджерс, секретар оборони Мелвін Р. Лері, голова Об'єднання Шейфів Штабу генерал Ерл С. Вілдер, державний підсекретар Елліот Річардсон, директор Центральної Розвідки Річард Геліс та окремий дорадник Президента д-р Кіссінджер. Не знати, що було предметом нарад, але секретар Білого Дому Рональд Піглер заявив журналістам, що порушували справу В'єтнаму та переговори в Парижі. Президент Ніксон заявив вже давніше, що він на першому місці ставить справу замирення у В'єтнамі, а на другому місці — об'єднання в цій країні. Д-р Кіссінджер реферував справу безпеки цієї країни. Пресовий секретар заявив, що, поки що, він не може сказати, що планує нового зробити президент Ніксон в справі переговорів у Парижі. Він обіцяє за кілька днів поінформувати журналістів докладніше про проблему В'єтнаму. Ніксон в першому дні свого урядування прийняв головного секретаря організації Американських Держав Галла Плэзу. Це був перший контакт нового президента з закордонними проблемами. Дипломати Латинських Американських Держав висловили своє здоволення з того, що Ніксон так вирізняв їхнього представника. Галло Плэзу, колишній президент Еквадору з символічності політики 23-ох держав на Західній Півкулі. Вони були стурбовані тим, що Ніксон не згадав про Латинську Америку в своїй інавгураційній промові. Деякі дипломати пригадували, що президент Д. Ф. Рузвельт в своїй першій інавгураційній промові в 1933 році говорив про добросусідське відношення ЗСА до Країн Латинської Америки.

ЗАСТУПНИК АСИСТЕНТА СЕКРЕТАРЯ ПОВІТРЯНИХ СИЛ, Д-Р МИХАЙЛО ЯРИМОВИЧ, ОДЕРЖАВ ВИСОКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ

Вашингтон (Юст). — Коли космічний корабель „Аполло 8“ відлітав недавно в напрямі Місяця, між тими хто офіційно врядував його в дорогу з Кейп Кеннеді, був і д-р Михайло Яримович, заступник асистента секретаря Повітряних Сил ЗСА і шеф їх космічної програми. Як усі, мусів бути гордий із успіху полету. Але д-р Яримович мав ще й особисту причину бути гордим з успіху „Аполло 8“ як і його попередників. В цих космічних кораблях були важливі частини, в тому і керувальна система, над якими він працював раніше як дослідник, а то й провідник планувальних і конструктивних груп. Справді в імпонуючій вже хроніці успіхів членів нашої української громади в цій країні д-р Михайло Яримович з Вашингтону слід признати особливо й виняткове місце. Але якось його теперішній позиція і технічні досягнення не є якимсь несподіваним успіхом. Вони є логічним і послідовним вислідом його професійного шляху, що йшов постійно угору, починаючи від поміщення „магна кум ляуде“ відділу летунської інженерії і докторату на Колумбійському Університеті, де мав стипендію „Гугенгайма феллоушип“, і праці як дослідник-асистент цих університетів в таких ділянках як повітряний тунель, аеродинаміка і т. д. Його професійно-завоювана праця наперекір приватних компаній, як ось „Авко“ корп., де був наперед інженером-роботником, а потім „сеніором-науковцем“, все зосереджувалося на дослідках, аналізах, плануваннях у різних аспектах летунської і космічної технології. Із його „професійної біографії“ видно, як кожний зміна праці чи позиції була мотивована намаганнями йти вперед в поглибленні знань, досвіду і натуди своїм особистим заступом своєї здібності, або як була вона вислідом призначення його до все важливіших і трудніших завдань. Уже в 1962 році д-р М. Яримович переходить до державної праці при НАСА

ПРОГЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ В БОСТОНІ Посадник міста Бостону прийняв українську делегацію та в її прийнятті підписав прокламацію Українського Дня в тому місті 22-го січня. На фото (зліва): Дмитро Ніколенко, д-р Іван Дінок, посадник Кевіні Вайт, панна Рогач, голова Відділу УККА в Бостоні Іван Тутка, голова ради УНСоюзу ади. Анна Чопик, головний контролер УРСоюзу Носиф Харига та веч. о. Мирон Нахолок, парох місцевої української православної церкви св. Андрія.

У Торонті проголошено „Український Тиждень“ на відзначення 22 січня

Торонто. — Заходами Відділу Комітету Українців Канади, посадник міста Торонто Вільям Деніел підписав 17 січня прокламацію про „Український Тиждень“, на вшанування 51-ї річниці відновлення Української Держави та 50-ї річниці соборності українських земель. „Український Тиждень“ розпочався 19 і триватиме до 25 січня включно. Під час підписання цієї прокламації були присутні голова Відділу КУК у Торонті д-р Осип Войко, місто голова І. Б. Максимець, який виголосив коротке слово до посадника міста, і група українських діячів та науковців. У прокламації „Український Тиждень“ в Торонті сказано, що нею відзначається проголошення незалежності Української Держави. „Торонто відзначає, — сказано в прокламації, — великий і різноманітний вклад канадійців українського роду впродовж багатьох років, українські звичаї і традиції долали багато різноманітностей і культур в національне життя усіх канадійських громадян“. У документі зазначено, що Прокламацію видано в політку за позитивний вплив громадян українського походження на життя в місті Торонті і в цілій Канаді.

В заворушеннях державних урядовців в Уругваї вбито кількох осіб і 32 особи поранено

Монтевідео. — Уругвай. Страйкарі державні працівники спричинили вуличні заворушення, в яких прийшло до боїв із поліцією, під час чого застрелено кількох осіб і поранено 32 особи. Демонстранти діяли групами по 30-50 осіб на просторі 30-ох блоків в долині частини міста. Вони затримували автобуси й авта та вибивали шибви в домах, а перед будинком міністерства закордонних справ збудували барикаду, яку підпалили. Поліція розганяла заворушників слізним газом та водою з кишок. Численні туристи в місті настрашилися цих заворушень та вижидали на провінцію. Державні урядовці недоволені з того, що мають замалі платні. Уряд не хоче збільшувати платні, бо в минулому році вони були збільшені на 30 відсотків.

Д-р Александер Флекс, асистент секретаря Повітряних Сил передає грамоту відзначення за „Високою Цивільною Службою“ д-рові Михайлові Яримовичу, в присутності його дружини, п-ї Роксолани.

— Національний Адміністрації Аеронавтики і Космосу, на позицію асистента директора політичних системів, потім діючого директора дослідів над орбітними місіями з людською заголою, з черги шефа конструкцій системів в програмі „Аполло“ 1, виконці технічного директора програми орбітної лабораторії з людською заголою. В тому часі вже „лозичали“ д-ра Яримовича для особливіх завдань в Департаменті (Закінчення на стор. 3-ій)

Прем'єр ЧССР вимагає, щоб студенти й робітники брали до уваги „скомпліовану політичну ситуацію“

Десятки тисяч громадян Праги та студентів університетів й учнів середніх шкіл взяли участь в жалобній демонстрації для вшанування пам'яті чеського студента Яна Палача, який, підпавши себе на знак протесту проти совєтської окупації ЧССР, помер в неділю 19 січня. На фото: Жалобний похід проходить Вацлавською площею в Празі.

Прага. — У відповідь на протести чехо-словацьких студентів і робітників і їхні домагання приспівити здійснювання лібералізаційних реформ, прем'єр Чехії Ольдржих Чернік, заявив, що уряд і керівництво компартії ЧССР роблять все, що в їх силі, але ж не можуть продовжити скорішим темпом в теперішній „скомпліованій політичній ситуації“ реалізації започаткованої з початком мина. року демократизації. Деякі домагання і тенденції — заявив Чернік — не можуть бути прийнятні до уваги і здійснені, бо вони створюють загрозу нового поважного конфлікту. Сказав таку заяву Чернік під час свого виступу на зборах першого конгресу професійних спілок Чехії, що відбувся у вівторок 21 січня з участю 1,300 делегатів — представників понад 4 мільйонів чеських робітників. З подібною відповіддю зустрілася делегація студентів під час зустрічі з лідером Чехії Вільямом Безчеком, який сказав, що уряд не має можливості розв'язувати внутрішню і зовнішньополітичні проблеми в такий спосіб, як цього хотіли б студенти. Промовляючи до робітників, Чернік вимагав політичної свідомості й розуміння, що в реалізації такої чи іншої політики не можна керуватися тільки почуттями народу. Чеські робітники не задоволені відповідними представниками уряду і погрожують, що вони будуть добиватися здійснення своїх домагань в крайньому випадку такою крайніми. Ситуацію в ЧССР загострили в останній час чехи самоспалення, в наслідок яких студент Ян Палач уже помер у неділю цього тижня, а робітник Янош Галават з Пільна перебував в шпиталі. Згідно з повідомленнями радіо з середи 22 січня, в Брні обпалив себе бензином і запалив ще один чех.

В. Чорновіл перевезений до тюрми у Львові, над В. Морозом має відбутися в Києві новий процес

Нью-Йорк (Пролог). — Згідно з перевіреними інформаціями, відомий радянський журналіст й упорядник збірника док. у ментів „Ліхо з розуму“ Вячеслав Чорновіл, який був арештований 3 серпня 1967 року і засуджений 15 листопада того ж року лавейським судом на три роки ув'язнення, перевезений тепер із т. зв. виправно-трудового закладу для звичайних злочинців біля Вінниці, де він перебував досі, до однієї із тюрм у Львові. Згідно з вісестійним законом Чорновілов був зменшений вирок до 18 місяців і він мав бути звільнений 3 лютого 1969 року. Водночас із цим одержано вістку, що Валентин Мороз, автор „Репортажу із заповідника Бері“, засуджений лугцьким судом 20 січня 1966 року на сім років ув'язнення в таборах суворого режиму для політичних в'язнів у Мордовії, був перевезений до тюрми в Києві, де має відбутися новий судовий процес проти нього. Разом із низкою нових документів — листів, заяв і протестів — в Україні поширюється копія відкритого листа до групи українських літераторів, адресованого редакції „Літературної України“ з протестом проти надрукування в цій газеті від 16 липня 1968 року погромницької статті О. Полторацького п. н. „Ким опікуються деякі „гуманісти“ із допущення прокурорських наклепів на Вячеслава Чорновіла і тих діячів культури й науки, що підписали листа в його обороні. Винятки з цього листа будуть передані для опублікування в пресі, повний текст буде надрукований в журналі „Сучасність“.

Московські „Ізвестія“ і угорська правда

У числі з 18 січня в „Ізвестіях“ була надрукована стаття дописувача із сателітної Угорщини Тибора Пете, під наг. „Рівний пульс Будапешту“. Т. Пете має в Будапешті теплу посаду „віцепрезидента Угорської ради миру“ і час до часу пише для „Ізвестій“. Скритукувавши „деякі західні держави“ за те, що вони виявляють зацікавлення розвитком подій в ЧССР і сусідній Угорщині, Т. Пете писав: „І в новому році ми далі і спокійно рішучістю ідемо далі, ідемо вперед у співдружбі соціалістичних націй“. Для більшої вірогідності, Т. Пете цитує з а м е р иканського журналу „Ньюзвік“ таку характеристику комуністичної сателітної Угорщини і, зокрема, Будапешту: „Будапешт у наші дні це, напевно, найспокійніше і найпримирливіше місто у Східній Європі“. Не встигла ще високнути добре фарба на чисті „Ізвестії“ з підсолодженим описом сателітної Угорщини, як у понеділок 20 січня на площі в Будапешті молодий угорський робітник підпав себе на знак протесту проти окупації його Батьківщини Росією.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Approved for mailing at special rate of postage provided for by Section 1102 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$18.00; six months \$9.50; three months \$5.00. For UNA members monthly 65¢.

P.O. Box 346

Jersey City, N.J. 07303

Почалася доба Ніксона

У понеділок 20-го січня 1969 року Річард Мілхауз Ніксон склав присягу як 37-й президент С'єднаних Штатів Америки і з волі американського народу перебрав найбільшу владу і найбільшу відповідальність, яку може мати людина на нашій планеті. Тому то й каденцію кожного Президента Америки можна вважати його „добом“.

Як заповідається „доба Ніксона“? Очевидно, існує багато „зовнішніх обставин“, які на оформлення цієї доби впливають, але, якщо вона розвиватиметься бодай у якійсь мірі так, як з'ясував президент Ніксон у своїй інавгураційній промові, то це буде справді золота доба, доба миру й добробуту в Америці і в світі.

Накреслюючи прекрасні обрії перед усіма людьми й націями, президент Ніксон вказав і на головну трудність у змаганні до цього ідеалу. Згадавши звернення президента Рузвельта до народу під час важкої кризи і його заяву, що ця криза, слава Богу, відноситься тільки до матеріальних речей, президент Ніксон цілком слушно ствердив, що наша криза зовсім іншого характеру: ми маємо повно всіляких дібр, але ми незрівноважені духом, ми бажаємо миру, але маємо війну, бажаємо єдності, але маємо поділ. Духова криза вимагає і духової відповіді, а щоб цю відповідь дістати, вистачить уважно вглянути в себе самих.

З інавгураційної промови президента Ніксона можна висловити, що він добре вглянув у свою власну душу, що він також знає душу свого народу і не погано орієнтується в бажаннях та прагненнях інших націй. Це можна сказати про багатьох його попередників, що також говорили із серця і також бажали найкращого, але ті „зовнішні обставини“ накладали цілком іншу дійсність, ніж вони собі і своєму народові бажали.

Одною з тих найстрашніших „обставин“ є факт, що ще й сьогодні в добі атома цілий ряд колись вільних націй, з великою історією і культурою, перебувають у неволі. Поки ця „обставина“ не зникне, доти не буде й не може бути миру в світі. Цей поділ світу на вільний і поневолений є перманентною кризою. Якщо новий президент Америки, Річард Ніксон, причинився б до усунення цієї кризи, то усунув би й головну перешкоду в змаганні до такої великої і приманливої мети, яку з'ясував у своїй інавгураційній промові: миру й добробуту атома і в світі. Ніхто більше від українців не бажав, щоб мир і добробут з волею і справедливостю для всіх людей і націй став характеристикою доби Ніксона.

„Все добре, але...“

У середині січня в Києві відбувся 7-й пленум ЦК комсомолу Української РСР, на якому з головною доповіддю виступав перший секретар ЦК комсомолу УРСР О. Калпа. У понад двогодинній доповіді він навіть не згадавав про комсомольців-робітників і комсомольців-студентів, а говорив тільки про комсомольців-колгоспників. З цього видно, що Москва знову натисла на „уряд УРСР“, щоб Україна давала більше хліба, щоб село, закріпачене в колгоспах, працювало краще. Калпа заявив, що „тепер у колгоспах і радгоспах працює понад півтора мільйона юнаків і дівчат“, але з них лише „близько 600 тисяч є членами комсомолу“. Коли взяти до уваги, що в комсомол мусить йти кожний, хто хоче зробити в СРСР бодай якусь кар'єру, то бачимо, що сільська молодь, навіть не зважаючи на це, в своїй більшості не йде до т. зв. Ленінської Спілки Молоді, бо ленінизму на практиці має забагато.

У доповіді Калпа про стан комсомолу в Україні, особливо в селах, є десятки „але“. Наприклад: „Є цікаві форми роботи, але досить часто в роботі з пропагандистами нам бракує глибокого аналізу“. Нині в селах значно посилюється спортова база, але доці у фізкультурному русі на селі це багато недоцільно“. „Вільність осередків — це міцні колективи, але частинна сільських комсомольських колективів організаційно слабі“. Перший секретар комсомолу в Україні був змушений заявити, що не тільки колгоспна молодь не цікавиться комуністичною пропагандою, але навіть вишколених комсомольських пропагандистів на села треба заохочувати до праці. Інакше Калпа не згадав би про „форми та засоби заохочення пропагандистів“.

Аналіз доповіді Калпа виявляє, що українська сільська молодь не цікавиться ні гаслами партії, ні Ленінін, ні комсомолом: перетворилася щоденною мізерною оплачуваною працею, вона стала байдужою до всіх закликів режиму, який завжди щось обіцяє, але ніколи нічого не дає.

БРЕТАНЬ БОРЕТЬСЯ ЗА... ВИЗВОЛЕННЯ

Париж. — Два роки тому виходили перші динаміти ладунки під урадованими будівлями на території чотирьох департаментів, що адміністративно ділять географічне поняття Бретані, найбільш задоволеної й вільнолюбної частини країни, яка великим клином врізалася в Атлантику, до півночі від Піренейської гори Ла Манш. На ці виходи мало хто звернув увагу: Бретань традиційно дає найбільше голосів за де Голля, і тому там проводяться великі інвестиції: побудовано філії автомобільних заводів, перебудовуються порти, розбудовуються готелі, введено лінійні до Ренну й Бресту, побудовано навіть станцію, що в майбутньому передбачає те, що вівізні програми за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено. Але динаміт у Бретані виходив не тільки з французької держави, а й з Британії. Усіх французових вівізних програм за посередництвом штучних супутників американського виробу й запущено.

Іван Коцур

ГОДИНА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В ГАЙСКОЛІ

Один із моїх приятелів розповів мені цікаву історію про годину історії України в одному з гайскулів.

Син мій, — оповідав приятель, — „зачеми“ свого професора під час викладу історії Німеччини. Коли професор зауважив, що підручник невірний подає деякі факти, син заявив, що те саме маєстись і в історії Росії, в якій цілий період історії князівської Русі-України подається, як історію Росії, хоч вона має свій фактичний початок яких три століття пізніше.

Професор поспитав сина: — А ти знаєш історію України? — Знаю, — відповів син. — То я даю тобі годину для викладу. — Дякую, — відповів син. Я подаю час, коли буду готовий.

Я, сказав приятель, похвалив сина за його патріотичну пошту. Але зараз же викликала потреба відповідної літератури англійською мовою. Найперше треба було мати наукову працю про те, що Русь це не Росія, і що князівська доба України це початок не Росії, а Русі-України. Цей період нашої історії в чужих енциклопедіях, зокрема в Енциклопедії Британіки, під гаслом „Росія“ і під гаслом „Україна“ подано як період спільний для України і Росії, що за всю цю старість стверджує „старший брат“.

Мій приятель небагато міг вистаритися з потрібної літератури англійською мовою. Дістав лише історію України Грушевського, „Україна й її наріч“ І. Міркуна та „Огляд історії України“ Менінга. Не міг дістати Польської — Васильєва „Дві концепції історії України і Росії“, виданої в Лондоні. На підставі цих книжок та Енциклопедії Українознавства підготував його син реферат.

Тату, — оповідав потім приятель сина, — мене дуже сильно слухали навіть ті, які ніколи й нікого не слухають.

По викладі мав син ще багато запитань, між іншими, чи козаки дійсно існували, чи то лише легенда.

Я похвалив сина, — казав приятель, — і заявив йому, що він може й не здає собі справи з того, яке благородне й патріотичне діло зробив, бо не виключене, що із тих тридцяти студентів, які слухали виклад, хтось буде колись конгресменом, сенатором, а то й президентом ЗСА. Вони вже надібно не будуть порівнювати Україну з Пенсильванією...

Пішу ці рядки не для похвали цього студента, привіт якого батько просив не подавати. Я порушую цю історію як окрему проблему для заохоти інших студентів і студенток. Знаємо, що син приятеля мав такий виклад не перший і напевно не останній.

Уявімо собі, що по всіх гайсколах, в яких студіюють наші студенти, виступить котрийсь чи котрася з подібною пропозицією (нагод до цього багато) до сво-

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „НАЙВАЖЛИВІШЕ НА ЧЕРЗІ“

Ваша сутність, щоб 1969 рік став роком посиленої уваги суспільності до справи Патріархату Української Католицької Церкви — заслуговує на увагу і підтримку.

Мені хотілося б висловити декілька думок до цієї теми. Насамперед сказати, що всі інформації вказують на те, що Патріархату нам не дозвільте без дальшої боротьби за нього. Може треба б це додати: без твердої боротьби! Бо хоч постанови Другого Ватиканського Собору йдуть по лінії наших інтересів і побажань, їх здійснення на практиці натрапляє на труднощі. В Римі вагаються, що робити з нашою Церквою. Там іде боротьба між російською і українською концепціями східної політики. Все промовляє за те, що без нашого активного втручання в події вони перейдуть понад нашіми головами.

Що ж можна зробити? Найдоцільніше ще раз заманifestувати перед Римом єдність нашого національного і церковного фронту. Те, що суспільність зробила в часі візантійської подорожі Верховного Архiepіскопа Кир Йосифа літом минулого року, було, є і буде великим аргументом у нашій боротьбі за Патріархат. Тепер же треба використати цей аргумент в практичній політиці: треба довести його до відома Папи Павла VI і Східної Конгрегації.

В тій цілі було б добре, щоб у Торонті (або в Нью Йорку) з'їхалися на чолі з Комітетом за патріархаті устрій всі ті Комітети, які організували приватні свята і церемонії для Верховного Архiepіскопа, і щоб спільно внесли постанови та постулати до Папського

ди, бо зацікавлені особи скоріше прочитають такий огляд, як великі праці з подіючих ділянок українознавства. Зрозуміло, рік, такий реферат повинен мати і список книжок різними мовами, щоб дати можливість зацікавленим поширити своє знання з тієї чи іншої ділянки українознавства.

Такий короткий реферат, огляд, підручник, чи як ми його назвемо, можна легко видати не лише українською та англійською, але й іншими мовами.

Хто ж мав би зайнятися виданням такого реферату? Мені видається, що видавцем такої праці повинні бути НТШ, УВАН або Катедра Українознавства при Гарвардському університеті, бо питання видавця в цьому випадку дуже важливе. Це повинна бути наукова праця з поданням джерел.

Думаю, що такий реферат-огляд українознавства мав би великий попит і тому не лише оплатився б, але й приніс би поважний моральний та матеріальний успіх. Якщо ж лише недовго на нього ждати.

Міщо не могло нас заскочити. Всю увагу могли ми звернути на обсервацію терену, чи немає людей, чи десь не криється небезпека. Під вечір зблизилися до Страдча, що недалеко Янова. Тут в пахучому сосновому гаюк рішани добре відпочити перед довгим нічним маршем. З любов'ю дивилися один одному в лице: удалос! Удалос! Нам те, чого не вдалося нікому за двадцять років існування польської держави. Стільки в'язнів пробували, п'янували „зломити“ Бригідки, учасники нападу на головну пошту у Львові вже навіть мали в камері зброю, але не пощастило. А нам пощастило. Яна радість буде серед наших друзів, в тюрмі і на волі, серед родин, серед усієї нашої суспільності! Тепер треба діяти обережно й мудро. А в першу чергу холодно й спокійно. Відпочивши, напишемо досколу холодної джерельної води, рушимо ми в дальшу дорогу.

Мої друзі повністю здалися на моє знання околиць, на мої рішення. А я міркував: погана відправа наші сліди скоріше чи пізніше. Яксь люди мусіли бачити нас, приведуть поліційних собак, отже треба змінити напрямок. А що коли б вернутися до Львова, тільки з другого боку?

Не кажучи ні слова, я переграв дорогу Львів-Янів, і ми помандрували на південь від неї. В цьому напрямку нас напевно не шукатимуть. Тоді завернули на схід, прямо на Львів. Обминали села і населені пункти, трималися якнайдалі від хат, що часом бов-

— Що могло статися зі Стемпнем? — Мовчанка. І боляче і прикро. А по хвилині: — Його може не знищать... Показують і залишають... Така шкода... Але ми йому допоможемо!

— Так! — вунісон відповіли два други. Не знали ми в той час, що ще тепле тіло Стемпня лежало вже в тюрмній трупації. „Шшодовник“, виймавши його, витягнув у першу браму при вулиці Бернштайна і двома пострілами в лице убив на місці. А тоді кинувся в тюрму і зчинив аларм.

А ми... підемо поодинокі, якнайдалі один від одного, і не в одній лінії, щоб ніхто збоку не бачив, що ми група. Я веду паралельно до шляху Львів-Янів, а під вечір зупинимось і скажу, як далі. Коли небезпечка і розбігасмося, тоді Канюка завертає прямо на північ, направо й добирається у рідну Сокальщину. Башук піде на північний захід в напрямі на Раву Руську, а я на південь. І тоді подумалося мені: це ж 16-го, а 17-го я повинен бути на Дністрі. Тільки сам тим разом, якщо добуся. Переказав друзям розмову з Валігурським, посміялися, а Канюка подумав і додав: „Я завжди вірив у сні і віщування“.

Встаючи після перебіжки і устійнення дальшої дороги, ми вже відчували троху голоду й утоми. І щойно тоді я з'ясував собі, що цукор, завинений у папір для ебачки, я, покидаючи подвір'я, залишив там для нього. Іти було легко. Колишні пластування, мандрівки, а взимі лещата стали напручені в пригоді. Кожну дорогу, стежку, здавалося кожен куц знав я напам'ять.

СВОБОДА ЦІНИ НЕ МАЄ

Ярослав Гайвас

(38)

За мною шум, тупіт людських ніг... Що це? За мною? І тут на порозі вільного світу — кінець? І знов хустинка: Витягнувши її з кишені, ніби нехотючи, опу- скаю на землю і, підносячи, оглядаюся. Так не помиляюсь: Стемпень вибіг, тікаючи за нами, на середину вулиці Бернштайна, за ним „шшодовник“, догнав його, лівою рукою схопив за ший і притиснув до себе, а правою витягав з кишені пістолет. А ми безпомічні! Що робити? Залишити товариша акції, хоч не нашого друга, у смертельній небезпеці? Але що робити? В такім положенні треба рятувати, що можна.

Не оглядаючись, бо прямо не можу, не витримую, зроблю якусь дурницю — скручу у вулицю Яхновича, по якій спінним кроком ідуть Канюка і Башук. Підбігаю, а вони і собі. Вулиця Яхновича славна в нашій історії. Тут поліційна тюрма, в якій лопили кісті, тортували наших друзів, тут загинула Ольга Басараб, звідси вивели сотника Головінського в останню дорогу. Ненавидіть до цих мурів додас сил, рішучості. Підбігаю знов, а через вікно якась жінка:

„Хлопак, виривайте, бо незабаром буде погоня!“ — Тут звикли до погоні поліції.

Добігаю до Клепарівської, поєднуюся з друзями. Тепер іду перший, а вони на відстані. Скрут направо, це трохи і „Гора Страчень“ — тут австрійські повстанці польських революціонерів Капустинського і Вісновського. Це знов додас сил. Ми не перші і не останні. Ми тільки ланка у тій людській, надлюдській боротьбі.

Через „Гору Страчень“ на янівські узгір'я. Недалеко стріляють жемуть мотоцикли. Невже ж за нами? Ні! Це недільні розваги. Трохи непокоїть постріли на стрільниці. Хоч знаю, що це там вправляють, але зле почувається людина без зброї, та ще й в утечі, коли стріляють. Спінним кроком знов на гори, тут ми безпечніші, на живітське кладовище, через мур і на Янівський цвинтар.

Знайомі стежки і знайомі могили друзів, що відійшли колиш перед нами. Показую обидвом друзям могилу О. Басарабової. Канюка зупинився на хвилину і хреститься. Ще трохи і стрілецькі могили. Механічно зупиняюся в німій пошані. І вперед. Там десь уже напевно погоня, і нам треба якнайскорше залишити спочатку у бреховецькі, а потім янівські ліси. Ідемо спінно, трошки розсіяні, щоб не звертати уваги. Перескочили через залізницю, врізалися в густий заросляк. Треба зупинитися, перепочити, зорієнтувати друзів, подати, що робити на випадок небезпечки, розгублення. Ледве сіли, а Канюка:

(Закінчення на стор. 3-ій.)

Відкриття і Прокляття України. Українського Дня.
Привіт: **Ф. СМІТ** — голова Миської Ради
м. Нью Йорку
Промова — проф. **І. ВОВЧУК**
А. ДОБРЯНСЬКИЙ — бас-баритон
При фортепіані **І. СОНЕВІЦЬКИЙ**
Р. ШУТАН — деклямація
Хор "**ДУМКА**", під диригентурою **О. ВЕРНИ**
При фортепіані **Х. ЗУБЕРІЙКА**

